

Závěry a doporučení pro základní vzdělávání

Pozitivní zjištění

- Postupný nárůst pedagogů vyučujících v základních školách, kteří si doplňují odbornou kvalifikaci, zároveň však přetrvává problém nedostatečné generační obměny.
- Vedení škol aktivně vyhledává možnosti zapojení do projektů, které umožňují zkvalitňovat podmínky a průběh vzdělávání.
- Materiální podmínky jsou v převážné většině škol velmi dobré, a to zejména díky aktivní spolupráci mezi školami a jejich zřizovateli. Je však nutné reagovat včas zejména na rychlé zastarávání výpočetní techniky.
- Dostatečná pozornost je věnována primární prevenci rizikového chování žáků, trend vnímání důležitosti ošetření této problematiky se jednoznačně zvyšuje.
- Školy se otevírají veřejnosti, snaží se klást důraz na vstřícnou komunikaci se zákonnými zástupci žáků a sociálními partnery, aktivněji prezentují školu na veřejnosti.
- Pestrá výuka (rozličné metody a formy práce) zpravidla na prvním stupni ZŠ a v alternativních školách přispívala k atraktivnosti výuky, zájmu žáků o vzdělávání a k aktivnímu zapojení žáků do vzdělávání.
- Vzdělávání žáků na prvním stupni bylo individualizováno podle potřeb a předpokladů žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Negativní zjištění

- Kvalita profesní připravenosti nastupujících ředitelů do funkce a začínajících učitelů se snižuje. Kompetence učitelů s výjimkou oborové složky přípravy často neodpovídají aktuálním potřebám vývoje společnosti a technologickému pokroku.
- Přibližně osmina pedagogů základních škol se aktivně neúčastní žádné z forem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Zvyšuje se podíl škol, jejichž vedení nedodržuje platné právní předpisy v oblasti organizace vzdělávacího procesu. Častým jevem je rovněž zpožděná, nedostatečná nebo neexistující reakce na požadavky stanovené často novelizovanými předpisy, na proměňující se sociální složení a vzdělávací potřeby žáků.
- Klesá efektivita a rozsah kontrolní a hodnotící činnosti ředitelů škol, a to především ve vztahu k průběhu a výsledkům vzdělávání. Důsledkem je chybějící zpětná vazba pro pedagogické pracovníky s cílem metodicky vést učitele ke zlepšení jejich práce. Potřeby zpětné vazby a metodického vedení se nedostává téměř 8 % pedagogů.
- Školy neprovádí účinnou diagnostickou činnost a intervenci v případě školní neúspěšnosti žáků, nedostatečně analyzují výsledky vzdělávání získané z interních i externích testování, často se omezují pouze na sumarizaci výsledků bez následného přijímání účinných opatření.
- Ve školách se projevuje nedostatek školních psychologů a speciálních pedagogů, citelně je postrádají především školy vzdělávající vyšší počet žáků s rizikem školní neúspěšnosti.
- Pedagogové vyučující na 2. stupni nevyužívají v dostatečné míře rozmanité metody a formy práce, neuplatňují diferenciaci učiva a individualizovaný přístup k žákům; přetrvávají rozdíly v pojetí výuky mezi 1. a 2. stupněm.

